

They were processed with gall-nuts

בדאפיצן –

OVERVIEW

The גמרא explained that the שטרא פרסאה could not be forged for it was treated with gall-nuts.¹ תוספות explains that there are other methods to prevent forgery.

משמע דבלא אפיצא יכול להזדייף –

It seems that without the אפיצא process the שטר can be forged.

תוספות asks:

ואם תאמר והיאך אנו כותבין בקלפים שלנו דלא אפיצן –

And if you will say; and how do we write with our parchment, which was not processed with אפיצא -

(שטרות) וספר תורה תפילין ומזוזות ודיפתרא² פסול בכולהו כדמוכח בכמה דוכתי³ –
(notes) and ס"ת, תפילין, מזוזות, since דיפתרא is invalid by all these as is evident in many places!

תוספות answers:

ואומר רבינו תם דעיבוד סיד⁴ שלנו כעיבוד עפצים⁵ שלהם –

And the ר"ת answers that our processing the parchment with סיד is the equivalent of their processing with עפצים –

תוספות offers two proofs that סיד is the equivalent of עפצים: firstly -

דהא קלפים שלנו אין יכולין להזדייף –

For the writing on our parchment cannot be forged.

ועוד דבהקומץ רבה (מנחות לא,ב) גבי ספר תורה⁶ קאמר הא דאפיצן הא דלא אפיצן –

And furthermore in רבה regarding a ס"ת, the גמרא states, 'here there was אפיצן, and here there was no אפיצן' -

הרי שכותבין ספר תורה בדלא אפיצן והיינו כעיבוד שלנו:

¹ These are abnormal growths found (mainly) on oak trees and are (also) used for making ink.

² דיפתרא is a parchment that did not go through the אפיצא process.

³ See the גמרא there (on יט,א) derives it from a גז"ש from מגילה יז,א that משנה מגילה יז,א (ספרי קודש by all פסול indicating that it is פסול by all).

⁴ סיד is lime or plaster.

⁵ It appears that the words אפיצא and עפצים are used interchangeably.

⁶ The גמרא there reconciles the two opinions whether one can sew up a ס"ת where three lines of writing were ripped (if it was אפיצן), or not (where it was not אפיצן).

It is apparent that we write a ס"ת without אפיצן, which must mean the way we process it with סיד.

SUMMARY

Processing with אפיצא or סיד prevents forgery, and is מכשיר ספרי קודש.

THINKING IT OVER

The ר"ת states that סיד prevents forgery just as אפיצא does. However how does that explain why we are permitted to write ספרי קודש without אפיצא? Seemingly the reason for אפיצא by ספרי קודש is not out of concern of forgery, but rather a דין in writing ספרי קודש!⁷

⁷ See נה"מ and אמ"ה # 140.